

RISK FACTORS INVOLVED INTO TRAFFIC ACCIDENTS

UDK:656.08

The maintenance of human being is based on defense and adaptation systems, starting from immuno - defense, physical dispositions and ending by intelligence on mental level. Supposing that system works simultaneously and continuously at all levels, that have to be a flow of energy between them. As a consequence, an intensive attack at one point lower the rest of system defense capabilities: illness limits mental capabilities and mental (or emotive) stress may cause fatigue or health problems. In that sense, the human being has a (limited) possibilities to keep the balance until his own defense and adaptation capacity works. The approach is similar to a general medicine practice. We have to define points of stress (risk or load), which may disturb the balance of the human being survival. In that case, sum of factors of risk may be brought into relation with probability of malfunction in some field, as for example driving skill. Individually, human beings have different capabilities and, because of that, the next step will be the evidence of exposed malfunctions as a sign of system maintenance has been overloaded. The exposed incapacibilities contain fatigue, chronic illness, emotional control loosing (conflicts) and closing by "forgotted umbrella" (restless) on mental level. In this consideration, a closer relation between exposed malfunctions (as a system overload sign) and traffic accidents involving may be expected. The next step of approach includes specific combinations of exposed failures. The main point is to detect causes and consequences which make negative circuit closing. Uncontrolled emotive reactions after mental breakdowns (as a business problem) may be detected also as health disturbances which in any cause backwards a loosing of mental capabilities. Finally, it is important to follow a frequency of exposed malfunctions having in mind that some of them may cause traffic problems.

Key words: Adaptation capabilities, driving, risk points, traffic accidents

FAKTORI RIZIKA ZA SAOBRAĆAJNE INCIDENTE

Čovjek je kompleksno biće koje egzistira i funkcioniše na više planova egzistencije. Ti planovi su: 1. fizičko-fiziološki, 2. emotivni, 3. mentalni i 4. spiritualni. Zadržimo se zasad na prva tri egzistencijalna plana. Opstanak ljudskog bića zasnovan je na mehanizmima odbrane i prilagođavanja, počev od odbrambenog imuno sistema i fizičkih predispozicija, pa do inteligencije na mentalnom planu. Ako pretpostavimo da ovaj odbrambeni mehanizam funkcioniše istovremeno u više ravni (na više planova) egzistencije, onda postoji prelivanje energija iz jednog plana u drugi tako da intenzivan stres na jednom planu oslabljuje odbranu na drugim planovima. U tom smislu se može definisati sposobnost ljudskog bića da egzistencijalnu ravnotežu održi u granicama svojih sposobnosti odbrane i prilagođavanja. Analogno pristupu u opštoj medicini, možemo definisati poene stresa, rizika ili opterećenja koji utiču na egzistencijalnu ravnotežu. Pritom zbir faktora rizika može dati vezu sa verovatnoćom nepovoljnih događaja u nekoj oblasti (sposobnost upravljanja vozilom). Pojedinačno, ljudske sposobnosti su različite, pa bi sledeći korak u približavanju bilo istraživanje ispoljenih nesposobnosti prilagođavanja, kao znak da su mogućnosti adaptacije iscrpene, kao znak da je sistem preopterećen. Ovi podaci mogu obuhvatiti sve planove egzistencije, počev od hroničnog umora, psihosomatskih bolesti, gubitka emotivne ravnoteže (pojava afektivnih i konfliktnih stanja), pa do jednostavne rasejanosti na preopterećenom mentalnom planu. Pri ovakvom razmatranju mogla bi se očekivati još jača veza između ispoljenih insuficijencija prilagođavanja i sklonosti učestvovanja u saobraćajnim incidentima. Svakako da osobi sa povišenim pritiskom nećemo zabraniti da vozi. Funkcija opterećenja se menja tokom vremena a takođe i sposobnost adaptacije. Važno je odrediti trend frekvence preopterećenja sistema preko sve češćih pojava nesposobnosti adaptacije. Na taj način bi se moglo naći objašnjenje neverovatnih propusta vozača u jednostavnim saobraćajnim situacijama kao što je vožnja u koloni.

Ključne reči: sposobnost adaptacije, vožnja, poeni rizika, saobraćajni incidenti.